

Voor de geraniums

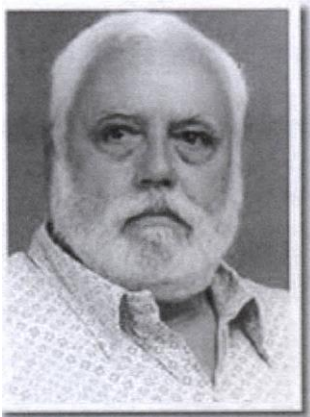
José Nieto Ibáñez

Geïnspireerd door het tv-programma 'Hoe gaat het toch met. ...?' speur ik zo nu en dan op het internet naar personen uit mijn verleden. Soms vind ik ze en enkele keer resulteert dat weer in een hernieuwd contact. Ook heb ik een paar oud-collega's van het NBLC door het speurwerk teruggevonden. Een van hen is José Nieto Ibáñez. 'Wie???' vroegen een paar van mijn SLBO-contacten. De gezongen eerste noten van het lied 'Guantanamera' resulteerden vervolgens zonder uitzondering in 'Oh, die!'.

In de jaren 70 en '80 waren er bij het NBLC regelmatig gesubsidieerde collega's actief. Meestal waren dat vervullers van de alternatieve dienstplicht. Bij de afdeling Muziek hadden wij elk jaar wel zo'n werkende dienstweigeraar. Sommige dienstweigeraars bleven en werden na hun dienstplichtperiode gewone collega's. José Nieto was ook een collega met subsidie, maar zijn achtergrond was heel anders: hij was een politiek vluchteling. De op 1 december 1944 in Barranquilla (Colombia) geboren José was een kind van een Cubaanse vader en een Colombiaanse moeder. In 1961 ging zijn vader terug naar Cuba en een jaar later volgde José hem om geschiedenis te gaan studeren aan de universiteit van Havana. In 1970 studeerde hij af en ging hij terug naar Colombia. In 1971 reisde hij door naar het socialistische Chili van Salvador Allende. Na de Pinochet-staatsgreep van 11 september 1973 werd hij opgevangen door de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties en kreeg hij asiel in Nederland.

José zou hier 14 jaar blijven, zijn (Chileense) vrouw leren kennen, drie kinderen krijgen en ontdekken dat hij in zijn eigen vak niet aan de slag kon komen. Er waren daarvoor twee oorzaken: de taal en het feit dat Cubaanse universitaire diploma's hier niet werden erkend. Hij ging werken bij het NBLC (zoals José het noemt op zijn site: 'Bibliotecas Holandesas y Centros de Lectura') als administratieve kracht. Eerst kwam hij terecht bij de Boekhouding, maar daar wist Kees de Best niet goed wat hij met de uitgesproken persoonlijkheid van José aan moest. Na een paar maanden kwam José bij de afdeling Muziek terecht. Dat was een logische stap, want bij de Boekhouding deed hij onze administratie toch al. Bovendien vond hij bij ons een collega (Ted Leijendekker) die Spaans sprak en een hoofd (ik dus) die als het niet te snel ging ook wel iets van Spaans begreep en die bovendien belangstelling had voor twee van José's passies: geschiedenis en honkbal.

José is tot begin 1987 bij ons blijven werken. Het hele NBLC leerde hem kennen omdat hij ons bedrijf een tweede volkslied bezorgde. Na het zingen van de Reumerhymne 'Land of hope and glory' betrad José steevast het podium op bedrijfsfeestjes en dagjes uit en zette het lied 'Guantanamera' op tekst

van de nationale dichter van Cuba, José Martí, in. Moeiteloos zong iedereen onder zijn leiding het lied met hem mee ... Guantanaméééra Vanaf eind 1986 ging het slecht met José. Hij kwam nog maar zelden op het werk. Het heimwee kwaagde. Hij kon zijn draai niet meer vinden en verlangde naar werk dat recht deed aan zijn opleiding. Begin 1987 kreeg hij de Nederlandse nationaliteit. Het Nederlandse paspoort was voor hem het middel om terug te kunnen keren naar Colombia. De laatste keer dat wij elkaar spraken was toen ik hem ontdekte tussen de mensen die bij mij in de straat (ik woonde op de Groot Hertoginnelaan) stonden te wachten voor de Colombiaanse ambassade. Hij vertelde mij, dat hij het visum ging ophalen waarmee hij als Nederlander in Colombia zou mogen werken.

Korte tijd later was José terug in Barranquilla. Na enige tijd ging hij wonen in het kustplaatsje Puerto Colombia. Vanaf 1988 hield hij zich bezig met onderzoek van de geschiedenis van de film en van andere (culturele) zaken in Barranquilla. Dat resulteerde in een serie boeken onder de titel 'Barranquilla en Blanco & Negro'. Zijn favoriete sport stond centraal in zijn

boek over het - professionele honkbal in Colombia. José is een succesvol schrijver gebleken. De recensies waren lovend en de verkoop was heel behoorlijk. Tegenwoordig zijn deze boeken ook als e-books leverbaar. Naast de non-fictie heeft José zich ook twee keer aan fictie gewaagd. Het zijn als filmscripts opgezette werken, waarvan 'La tragedia del Teatro Cisneros' ook in boekvorm is verschenen. De politiek in het land noopte de Colombiaanse Nederlander in 2002 om wat afstand te nemen. Hij kwam terug in Nederland. Zijn kinderen wonen hier en hij vestigde zich tijdelijk bij hen in Zaandam. Een jaar later ging hij weer in Chili wonen, nu in Valparaiso, maar de herinneringen aan 1973 deden hem besluiten om daar niet te blijven. In 2004 ging hij wonen in Sevilla in Spanje, dat hij regelmatig afwisselt met Zaandam. In Colombia wordt hij nog steeds gewaardeerd als schrijver. Zo schrijft hij voor het dagblad La Libertad de rubriek 'Cartas desde Sevilla'. Het gaat best goed met onze Nederlandse Colombiaanse Spanjaard. Voor geraniums heeft hij geen belangstelling, maar misschien duikt hij nog wel eens op tijdens een van onze bijeenkomsten om met ons weer 'Guantanamera' te zingen. Wolter van der Zwaan (gegevens o.a. van de site <http://home.online.nl//j.nieto/>)